

عنوان مقاله:

تمثیل و مضامین تمثیلی در دیوان ناصر خسرو

محل انتشار:

پنجمین همایش بین المللی روانشناسی، علوم تربیتی و مطالعات اجتماعی (سال: 1401)

تعداد صفحات اصل مقاله: 15

نویسنده:

فرزاد سعیدی پور - کارشناسی ارشد زبان و ادبیات فارسی

خلاصه مقاله:

تمثیل جزء اصطلاحاتی است که حوزه ی معنایی وسیعی را در بر می گیرد. اما در شعر و بلاغت فارسی، عمدتاً در سه حوزه ی تشبیه، ضرب المثل و روایت های داستانی یا آلیگوری به کار رفته است. از طرفی خاستگاه تمثیل را بیشتر در فلسفه و کلام دانسته اند تا خود ادبیات؛ از این رو رابطه ی آن با متون خردگرا یک رابطه ی مستقیم است. در تاریخ ادبیات فارسی، حکیم ناصر خسرو قبادیانی شاعر قرن پنجم هجری، یکی از برجسته ترین تولیدکنندگان متن هایی است که از مضامین تمثیلی، به ویژه در اشعارش به شکل قابل توجهی استفاده کرده است که از این دیدگاه نقد ادبی اشعار او، قابلیت تحلیل و بررسی بسیاری دارد. در این مقاله میزان گرایش ناصر خسرو به استفاده از انواع تمثیل و مضامین تمثیلی نشان داده شده است و از طرفی تأثیر مبانی فکری و عقیدتی دستگاه اسماعیلیه در چگونگی به کارگیری این مضامین واکاوی شده است. ناصر خسرو در اشعارش عمدتاً از تشبیه تمثیلی و روایت های داستانی یا آلیگوری نسبت به دیگر انواع تمثیل استفاده کرده است. در تمثیل های او، لایه ی بیرونی یا روساخت قصه و تشبیه، مجموعه ای است از تصاویر، اشخاص، اشیا و اعمال که در زیر ساخت خود یک پیام اخلاقی یا تعلیمی و یا یک ایده ی ذهنی را نهفته دارد.

کلمات کلیدی:

تمثیل، ناصر خسرو، دیوان اشعار، مضامین تمثیلی، بلاغت فارسی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1969643>

